Ն. 182 ՇՈՒՊԱԹ 10 ՀՈՒՄԱՍ 1878

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖԷՐԱՐ

ՄԻՎԱՏՏԸ ԲՈԼԻԹԻԳԻՅԷ ԻԼՄԻՅԻ ՎԷՊՄԻԼԻՅԷ ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՀԱՄԻ ԵՎԷՎՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԱՊՈՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

ՕԹԱՄՊՈԼ ԻՀԻՒՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 250 ղրուշ
Ալթը այլըգ . . . . . 130 »
Իւչ այլըգ . . . . . 70 »
Գայիմէ 100 ղուրուշ հիսապիյէ։

ՎԻԼԱՅԱԹ ԻՀԻՒՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 330 ղրուշ
Ալթը այլըգ . . . . . 170 »
Իւչ այլըգ . . . . . 90 »
Գայիմէ 100 ղուրուշ հիսապիյէ։
Բօսնա իւնրէթի տախիլ տիր։

Մէմալիքի էճնէսպիյէտէ վէ գայիմէ Ֆէտավիլ իթմէյէն վիլայէթտա, ապոնէ պէտէլի վէ եախօտ բօսնա իւնրէթի, սիքքէյի խալխէ օլարագ ախզ օլունաճագ տըր։

1 ղրուշլուգ գայմէ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթրը իկիւն

4 ինճի վէ 2 ինճի սահիֆէյէրէ 10 ղրուշ
3 իւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 6 »
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապիյէ։

ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ռումուրու սարրաֆիյէյէ այիտ օլան իլանաթքն պէհէր սաթրը իկիւն, 4

2 ինճի վէ 3 ինճի սահիֆէյէրէ 6 ղրուշ
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Լիրա 100 ղրուշ հիսապիյէ։

Մէվատտը նաֆիայա տայիր մուպահասաթ մէճճանէն գապուլ օլունուպ, պիլ իֆթիխար տէրճ խիլէճէք տիր։

1 ղրուշլուգ գայմէ

Իտարէխանէսի Սբամպօլտա Քիւրքճի խանընտա նումէրօ 7 տէ վէ Մարպասը եիւնէ մէզքիւր խանտա նումէրօ 26 տա տըր։ — Ղազէթամըզդա այիտ բեանֆէյի մէվատ նազգընտա, տօղրուտան տօղրույա իտարէխանէմիզտէ Տիգրան աղա Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունմասը լազըմ կէլէճէկի կիպի, բեանֆէյի մեբեաթիպին տախի անընն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա իտէր։

ԱՍԻԱՆԷ ԽՕ ՇՈՒՊԱԹ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Շէհիր էմանէթի միւսթէշարլըղը, մուհաճիրին գօմիսիօնու ըէյիսի սաատէթլու Ֆէյզի բաշա հազրէթլէրինէ մուվագգաթէն թէվճիհ,

Եօղղատ միւթէսարրըֆլըղը, Գըր չէհրի միւթէսարրըֆը սապզ սաատէթլու Արիֆ բաշաեա,

Ճէզայիրի Պահրը Սէֆիտ վիլայէթի մէքթուպճուլուղու, Էտիրնէ վիլայէթի մէքթուպճուսու օլուպ Ցէրսաատէթտէ պուլնան սաատէթլու Իպրահիմ պէյ էֆէնտիյէ,

Գրը չէհրի սանճաղը միւթէսարրըֆլըղը, բօսթա նէզարէթի մուավէնլիյինտէն միւնֆասըլ իզզէթլու Մուխթար պէյէ,

Սինօպ սանճաղը միւթէսարրըֆը, Մուշ միւթէսարրըֆը էսպագ իզզէթլու Շէֆիգ պէյէ թէֆվիզ պույրուլմուշ տուր։

ԱԼՄԱՆԵԱ ՄԷՂՈՒՕԱՆ ՄԷՃԼԻՍԻ

Պէրլին 19 շուպաթ։ Մէճլիսի մէպուսանտա, Դաթորիկ մէպուսանընտան պիր զաթ, Ալմանեա տէվլէթինին իթթիխաղ իթտիյի բօյիթիգա, բէք զիյատէ Ռուսիա բօյիթիգասընա մէյլի օլուպ, Ալմանիանըն Ավսթրիա բօյիթիգասընա տէրէճէի լազըմէտէ մէյլի օլմատըղընը պէեան վէ ըսրար իթմիշ տիր։

Պունա ճէվապէն Բրէնա Պիզմարգ, տէմիշ տիր քի միմանիէյէհին իշպու իտտասընըն սըհհէթի հալէ մուգարին վէ Ֆուավաքգ օլմատըղը վէ խուսուսույա մէվզուու՝ պահս օլան նօգթալար Ալմանիայա ճիվար օլան տէվլէթլէր պէյնինտէ ճէրեան իտէն մինասիպաթա տախի թէալիուգիւ պուլունտուղու ճիհէթլէ, պու պապտէ պահս իթմէյէ լուզում կէօրիւրիւմ։

«Թարիֆէ հաճէթ օլմատըղը վէճհ իլէ Ալմանեանընը մէնֆաաթը, Ավսթրիանընը մէնֆաաթ վէ սաատէթինէ բէք զիյատ մէրպութ տըր։ Ֆագաթ իքի իմբէրաթօր պէյնինտէ ճէրեան իտէն միւնասէպաթը հասէնէնին բէք սէրպէսթանէ օլտուղունու իղահ իթմէյէ մէճպուրում։

«Պէնիմ գօնթ Անտրասի իլէ տախի միւնասէպաթը զաթիյէմ օ գատար տօսթանէ տիր քի, իքիմիզտէ պիր պիրիմիզէ հաղգէթի աչգտան աչգա պէյան իտէպիլիրիզ։

«Գալէի Սուլթանիյէ էվրօբանընը անախթարը տըր, սէօզունէ կէլինճէ, նաթրգը միւմանիէյհին պու սէօզու սահիհ օլմագ լազըմ կէլսէ, զաթը հազրէթի Բատիշահինին, տիւնեանընը սահիպի վէ հաքիմի օլմասը լազըմ կէլիր իտի։

Պատէհու Բրէնս Պիզմարգ նութգունա խիթամ վէրէրէք, Ալմանեանընը սուլհ իչին հաքիմ (արպիթրօ) օլմասընը արզու իթմէտիյինի վէ պէեան վէ սէօզունու իսպաթ իթմէք իչին իմբէրաթօր Նիգօլանընը Օլմուշ միսալէ էհէնտէն սօնրա կէօսթէրատիյի նանքէօրլիյինու զիքր իթմիշ տիր։

Մուշարիէյհ Բրէնսին նութգունուն շու աթիտէքի ֆըգրասը, սօլ թարաֆ աղասը թարաֆընտան ֆէվգէլատէ այդըշլանատը։

«Պիզիմ էն պաշլըճա մէնֆաաթըմըզ գալէի Սուլթանիյէ իլէ Թունա վէ մէտիսալինին շիմտիյէ գատար օլտուղու կիպի սէրպէսթ պուլունմասը մատտէսի տիր քի Բէթէրսպուրկ գապինէթօսու տախի պունու անլամըշ վէ թաստիգ իթմիշ տիր։

«Թաղմինաթ մատտէսինէ կէլինճէ, պու մէսէլէ էսասը միւսալէհէ շարթլարընտան պիրի օլուպ, արաղի թէրքիյլէ թէսվիյէսի տախի միւմքին օլտուղունտան, պու պապտէքի գօնֆէրանստա Բարիզ ահնամէսինտէ իմզասը պուլունան տէվլէթլէրին էյի տախի սօրուլճագ տըր։ Պինաէն ալէյհ Գալէյի Սուլթանիյէնին քիմին էյնէ տիւշճէյինի տախի պիլմէք էհէմմ վէ էզէմ տիր։ Հէր հալտէ Ալմանիանընը թիճարէթի իլէրիտէ տախի հէր կէօնէ խալէլտէն մասուն օլճագ տըր։

ՄԱՃԱՐ ՐԷԻՍԻ ՎԻՒԲԷԼԱՍԸՆԸՆ ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ

Վիէննա 20 շուպաթ

Բէիսի վիւքէլա Մ. Թիցա թէպլիղաթը աթիյէյի իթմիշ տիր։ «Միւթարէքէնին իմզա անմասը իչին թէքլիֆ օլունան չէրաիթի սուլհիյէյէ տաիր հիւքիւմէթ մալիումաթ վէրիլտի իսէ տէ, մէզքիւր էսասլարտան պաշգա մուգավէլաթ մէվճուտ օլուպ օլմատըղընը պիլէմէմ։ Հիւքիւմէթ պու խուսուս հազգընտա քի էֆքեարընը սերպէսթանէ պէեան իտէրէք, քէնտի ըէյինճէ, իքի մուհարրիպ տէվլէթլէրին Ավսթրիա վէ եախօտ Բարիս ահնամէսինի իմզա իթմիշ օլան սայիր տէվլէթլէրին մէնֆաաթընա թէալիուգ իտէն խուսուսաթա տայիր, տուէլի միւշարիէյհիմին ըէյ վէ ռիզասը օլմատըգճա, ագա օլունաճագ մուգավէլաթ քէնէնէ լէմ եէքիւն հիւքմիւնտէ գալաճագ տըր։

«Հիւքիւմէթին էսասը միւսալէհէ հազգընտա քի էֆքեարընը պէր թաֆսիլ պէյան իտէմէզ իսէմտէ, պու էսասլար իչինտէ Ավսթրիա վէ Մաճարիսթան տէվլէթինին մէնֆաաթընա տօգունուր պաղը մատտէլէր մէվճուտ օլտուղունու պէեանտէն կէրի տուրամամ։

«Ավսթրիա մէնֆաաթընա մութապրգ օլմայան շէյ թրիսթիյանլարընն ըսլահը ահվալի հազգընտա քի մատտէլէր օլմայըպ, չարգտա, եալընըզ պիր տէվլէթ նուֆուզունուն արթմասընա վէ պու վէսիլէ իլէ, Ավսթրիա վէ Մաճարիսթան հիւքիւմէթի նուֆուզունուն թէտէննիսինէ սէպէպ օլապիլէճէք մատտէլէր տիր։

«Մա մաֆիհ չարգ մէսէլէսինին հէր տէվլէթին մէմնուն օլաճաղը պիր սուրէթտէ թէսվիյէ օլունաճաղընը հիւքիւմէթ իւմիտ իտէր։

— Ցիւնքի կիւն հալը հազրը սէրլէվհալը մալիմաթը մախսուսէմիզ իճմալընտա, կիւնիւն բօլիթիգասընա տայիր պաղը մալիմաթ տէրճ իթմիշ իտիք։ Լէվանթ Հէրալտ զազէթասը, տիւնքի Նիւսխէսինէ տէրճ իթմիշ օլտուղու «Վուզուաթ վէ ռիվայաթ» սերլէվհալը պիր պէնտի մախսուսընտա, Էվրօբատան թէլէկրաֆլա խապէր ալընմամագտա վէ ֆագաթ ֆօնտօլարճա պիր խայը թէպէտտիւլ վուգու պուլմագտա օլուպ, պու շէյ իսէ կիւնիւն բօյիթիգասը հազգընտա տահա զիյատէ տիգգաթ ճէլպ իթմէքտէ օլտուղունու պէյան իթաիքտէն սօնրա, եըլտըզ գասրը հիւմայունունտա իճթիմաընը խապէր վէրմիշ օլտուղումուզ մէճլիսի ֆէվգէլ ատէտէն պահս իտիւպ, Բուսիանընը պիր թէարրուզի վէ թէտաֆիի իթթիֆագ թէքլիֆ իթմիշ վէ պու հալտէ սուլհ շարթլարընը պիր մըգտար թաատիլ իտէճէք օլտուղունու պիլտիրմիշ օլմասընա տայիր պիղիմ վէրտիյիմիզ խապէրի թաստիգ իտէյօր։

Լէվանթ պու պապտէ չու ֆըգրայը եազըյօր. — «Բուսիա էյէր Ինկիլիզ տօնանմասը Մարմարատա գալըբ իսէ, Ցէրսաատէթ «էթրաֆ»լարընտան պաղըլարընը զապթ իթմէք թէքլիֆինի թէքրարլամըշ, վէ Ինկիլիզ տօնանմասը իսէ էէրի չէքիլմէք նիյէթինտէ օլմամաղա, գարար վէրիլմիշ քի, Ցէրսաատէթ էֆրաֆընտա Բուսլարընը իգամէթ իտէճէքլէրի իլք եէր Այա Սթէֆանօս օլսուն, վէ ժէնէրալ Սգօպէլէֆ օրտուսու պիւթիւն պիւթիւնէ վէ եա մահալի մէզբիւրուն իսթիապ իտէպիլէճէյի մըգտարը կէլիպ Այա Սթէֆանօսա կիրսինլէր։ Էյէր Բուսիա իլէ պիր թէարրուզի վէ թէտաֆիի իթթիֆագ ագտը գապուլ օլունմազ իսէ, Բուսիա ազը թէքլիֆլէր իտէյօր իմիշ. մէսէլա, Մարմարա տէնիզինտէ Բուսիայա պիր լիման վէրիլմէսի, քիւլլիյէթլի թազմինաթ իթասը, տօնանմանընն Բուսիայա թէսլիմի։ Թէքլիֆլէր մարտ 2 տէն էվվէլ գապուլ օլունմալը իմիշ վէ օնտան սօնրա միւթարէքէնին թէճտիտինէ Բուսիա մուվաֆագաթ իթմէ յէճէք իմիշ»։

—Զէրքէսլէր Անատօլյանդէ օլունուր օլունմազ շիքեայէթ իշիտիլմէյէ պաշլատը։

Իզմիրտէ թապու նէշը օլունան էմբարսիալ զազէթասը Այտընն վիլայէթինէ շու կիւնլէրտէ նագէլ օլունան Զէրքէսլէրին պիր խայլը սույի հարաքէթտա պուլունմուշ օլտուգլարընը հիքեայէ իտիյօր։ Պու հալէ նէ գատար թէէսսիֆ օլունտա սէզա տըր։

—Բուս օրտուկեահընտան Ցէրսաատէթէ կէլիպ Ալմանիա սէֆարէթխանէսինէ ինմիշ օլան իւչ պէյիւք Բուս զապիթլէրի, քի պունլարտան պիրիսի էրմէնի իտի, սալը կիւնիւ Ֆրանսըզ վաբօրույա թիֆլիսէ աղիմէթ իթմիշլէր տիր։

— Պաթում վէ էրզրում շէհիրլէրի թախլիսէ օլունմագտա իսէ տէ, գըշ սէպէպլի, պու շէյ բէք աղըր աղըր իճրա օլունույօր։ Էրզրումտա թիֆօ խասթէլյինէ չօգ ատէմ թէլէֆ օլմուշ տուր. Էրզրումտա պուլունան սայքի պիւթիւն էճնէպի թապիպլէր պու խասթէլիքէ վէֆաթ իթմիշլէր տիր։

—Լէվանթ Հէրալտ զազէթասը Գօնկրէնին իւչ հաֆթաեա գատար իճթիմաը միւհթէմէլ օլտուղունու տիւնքի նիւսխէսինտէ եազմըշ իսէ տէ, էսասէն Գօնկրէ մատտէսինճէ օլան միւշքիլաթ հէնուզ տէֆ ու ըէֆ իտիլմէմիշ օլտուղունտան, իճթիմաընտ շիմտիտէն վագըթ թային օլունմասը միւմքին տէյիլ տիր զանն իտէրիզ։

—Պիր թագրմսիլահը Զէրքէսլէր, Բուս խաթթարընտան կէչիպ Տէրսաատէթէ կէլմէք իսթէմիշ օլմալարըյլա, Բուսլար, համիլ պուլունտուգլարը վինչէսթէր թիֆէնքլէրինի թէրք իթմէլէրինի Զէրքէսլէրէ իխթար իտէրլէր. Զէրքէսլէր պու իխթարա իթաաթ իթմէմէքլէ, Սգօպէլէֆ օրտուսունտան պիր միֆրիզ մէրգում Զէրքէսլէրի թահթը մուհասէրէյէ ալըրլար։ Պիր դաչ կիւն պէօյլէ գալտըգտան սօղրա վէլհասըլ կէչէն սալը կիւնիւ սօն պիր իխթար տահա իտիւպ Բուսլար Զէրքէսլէր իւղէրինէ հիւճիւմ իտէրլէր, վէ չէտիտ պիր մուհարէպէտէն սօնրա Զէրքէսլէր թէրքի սիլահա մէճպուր օլուրլար։

—

ՄԷՂՈՒՕԱՆԸՆ ԹԷՊԻՏԻ

Մէմլէքէթլէրինէ թէպիտ օլունան մէպուսլար էվվէլքի չարշէնպիհ կիւնիւ Մարս նամ Ավսթրիա վաբօրունա լուքիպէն Ցէրսաատէթտէն հարէքէթ իթմիշլէր տիր։

Եուսուֆ Զիա էֆէնտի, հարէքէթինտէն ագտէմ Պաշ վէքիլ բաշա հազրէթլէրինէ աթիտէքի մէքթուպու կէօնտէրմիշ տիր։

Էֆէնտիմ.—Պունտան ագտէմ զաթը ֆէեամէթ սիմաթլէրինէ կէօնտէրտիյիմ (վէ պիզիմ տախի տիւնքի նիւսխէմիզէ տէրճ իթտիյիմիզ) մէքթուպա տայիր պիր ճէվապ ալմամըշ օլտուղումտան, վէ բայիթախթը թէրք իթմէքիւզրէ զապթիյէ նազըրը պիզէ սըզ սըզ էվամիրի չէտիտէ կէօնտէրմիշ օլմաղա, մուխալիֆէթ իթմէք միւմքին օլմայան պէօյլէ պիր էմրէ իթաաթ իտէրէք, պու կիւնքի վաբօրլա հարէքէթ իթմէյէ մէճպուր օլմուշուզ տուր։

Իւզէրիմիզէ իճրա օլունան շու ճէպր Դանուբը էսասիյէ մուղայիր տիր, վէ հիչ պիր ատի վէ եա ֆէվգէլատէ նիզամ պու չէյէ միւսաատէ իտէմէզ. պինաէն ալէյհ պէնիմ վէ ըէֆիգլէրիմ նամըմըզա օլարագ, շու բրօթէսթանտէյի զաթը ֆէեամէթ սիմաթլէրինէ թագտիմէ իճթիսար իտէրէք, մէմալիքին գավանինինէ վէ պա խուսուս եագընարտա պիզէ իհսան պույրուլմուշ օլան Դանուբու էսասիյէ բիայէթ օլունմագ իչիւն հէր նէ քի լազըմ իսէ իճրասը պապընտա հիմմէթ պույուրտաղընըզը մէմուլ իտէրիմ։

Դուտս չէրիֆ մէպուսու
Եուսուֆ Զիա Ալիէֆէնտի

8 շուպաթ
Մարս վաբօրունան

Նոր Դար վէ Լրագիր զազէթալարընա ճէվապէն եազըմըզ օլան պէնտ պու կիւն մաթպասըմըզա վարիտ օլմաղա, եարընքի նիւսխէմիզէ տէրճ օլունաճագ տըր։

ԹԷԼԷԳՐԱՖ

Աժանս Հավաս

	21 Շուպաթ
Ֆրանսըզ էսհամը	110 05
Գօնսօլիտ այըլըը	8 90
» գաբանտը	8 95
Շըմէնտրֆէր	32 25
	21 քէղա
Ինկիլիզ էսհամը	95 7/16
Գօնսօլիտ այըլըը	8 3/4
» գաբանտը	8 11/16

ՏՕԴՈՒԶՈՒՆՃՈՒ

ՊԻՈՍ ԲԱՌԱՆ

—

(Տէ-Դէ Նէ-Էէ-Դէրէն պ-Էէյ Վէ Էէր-ՈՐ)

Օլ էսնատէ Ֆրանսա տախի Լուի Նաբօլէոն բրասէթի թահ-թընտա ճիւմհուր իտի, վէ պու հալ-տէ Բաբատան զիատէ Բօմա ճիւմ-հուրունա եարտըմ իթմէսի լաղըմ կէլիր իսէ տէ, Ավսթրիա տա բա-բանըն եարտըմընա կէլմէ. իւզրէ թէատրի. քեաթ կէօրիւլտիյինտէն պունու մէն իթմէ. իւզրէ Ֆրան-սա տախի Բօմա ճիւմհուրու ալէյ-հինէ դըյամ իտէրէ. Բաբանըն իմտատընա եէթիշտի։ Լաքին Ֆրանսըզ ասքէրի կէլինճէյէտէ. Մաճէնինի պօշ տուրմայարաք տա-խիլէն վէ խարիճէն Բօմա ճիւմ-հուրունու եէրլէշտիրմէյէ էզհէր ճիհէթ չալըշը իսէ տէ ժէնէրալ Օ-ուտինօ Ֆրանսատան կէլիպ, թօր-ուլա ճիւմհուր ասքէրինի թար իւ մար իթտի վէ Բօմա վէ գա-բուլարընա սահիպ օլուպ, Բաբա-յա տավէթ կէօնտէրտի։

Բաբա պիրտէն պիրէ պու տա-վէթէ իճապէթ իթմէյիպ, Ցել-լաճէնկա, Վանիչելլի վէ Ալբերի Նաման իւչ գարտինալը վէքիլէ-թէն Բօմայա կէօնտէրտի, քի հէպ սերթ վէ թիզմէշրէպ քիմսէլէր օ-լուպ ուսուլու գատիմէյի իպգա-յա չալըշտըլար։ Պունուն իւզրի-նէ Ֆրանսա ճիւմհուրու ըէյիսի Բրէնս Նաբօլէոն միրալայ Նէյէ պիր մէքթիպ եազըպ ասրըն վէ վագթըն իճապաթընա տայիր Բօ-մատան պաղը թատիլաթ վէ մի-սահատաթ թալէպ իթտի։ Բաբա տախի պունա ճէվապէն սեպտեմ-բեր 19 ունտա պիր նութգու ըէս-մի իյրատ իտիպ իսթիլալ կիւ-րուհինէ տֆվը ումումի իլան ի-լան իտէրէք, տէվայիր վէ մէ-հաքիմին թանղիմինի տախի վատ վէ 1850 ապրիլ 4 ինտէ տախի Բօմայա ավտէթ էյլէտի։

Բաբա հաղրէթլէրի Բօմայա ավտէթինտէ միսթայիտ պիր վիւքէլայա նայիլ օլամատը. վիւ-քէլա Բաբանըն վատէրինի իճ-րատէ թէէնինի կէօսթէրտի, Բօ-մա թահթը մէշրութիյէթտէմիյի-տի, իսթիպտատատմէ.յըրը աղնա-չըլամատը։ Վագտա պիր շուրայի տէվլէթ պագի օլուպ, ավամտան աղալար տախի վար ըսը, լաքին պունըր իչէ եարար ատամար տէյիլ իտի, հէր պիր չէյ, հէր պիր նուֆուզ գարտինալ Անթօ-նէլլինին էլինտէ օլուպ, պու էլ-լէր իսէ տէմիր էլլէր իտի։

Օն սէնէ պէօյէ մէշքիւք պիր իտարէյէ տէվամ օլունուպ, 1860 տա Ֆրանսանըն իմտատը իլէ Սար-տէնիա Ասթրիայը եէնիպ, Լոմ-պարտիա վէ Վէնէտիկի ալը ի-սէ տէ, տահա օ վագըթ Իթա-լիա պիրլիյի միմքին օլամայըպ, Իթալիանըն պիր գօնֆէդէրասիօն եա-նի հէյէթը իճթիմայէյէ վաղը իլէ, Բաբայը տա պու հէյէթէ ըէիս նասպ իթմէք թասավվուրու վար ըսը, ֆագաթ վուգուաթ պու տիբլօմասիա գարարլարընա թագատիմ իթտի։

Քիլիսէ մէմալիքինտէն Բօմա-նիս թապիր օլունան էեալաթ ահալիսի քէնտի քէնտիլէրինէ Ի-թալիայա թէպլիմ օլտուլար, պիր սէնէ սօղրա Անգօնա վէ ճիվար-լարը քէզալիք։ Ֆրանսըզ ասքէրի Բօմատա օլմասա, պիթիւն Բօմա էյալաթը տա Իթալիայա թէպլիմ օլաճագը։ 1860 տան 1870 է կէլէնէ գատար Իթալիատա խայ-լը վագտալար օլտու, 1866 տա Իթալիա Ֆրանսըզըն եարտըմը ի-լէ հէպ պիրլէշտի, Բաբայա Բօ-մա չէհրինտէն պաշգա պիր միլք գալմայըպ, օնու տա էլինտէն ա-լարագ եալընը Վատիգան վէ ճիվարլարընը քէնտինէ պրաղըլ մագ թասավվուրու օլտուղու տա ճիւմէյէ մալիւմ իտի։

Բաբա կէրէք պու հագդըզ-ըղա վէ կէրէք ասրըն նամէշրու էքքեարլարընա տայիմա գարշը կէլիպ, միթէատատիտ նութգա-ը իլէ պունլարը բէտտ իտէր իտի, վէ հէր նէ վագթ վէ հէր հանկը թէրաֆտան պիր սուլհ սուրէթի թէքլիֆ օլունտու իսէ հիչ պիրինի գապուլ իթմէ-յիպ ճիւմէսինէ մէրտանէ մու-գավէմէթ իտիպ, քիլիսէ հու-գուգունուն իոգաթ վէ իպթալը-նա բաղը օլամատը։

Նիհայէթ 1870 տէ Ալէմանիա մուհարէպէսի սէպէպի իլէ Ֆրան-սա ասքէրի Բօմա չէհրինի տախի թախլիյէ իթտիքտէ Վիգթօր Էմ-մանուէլին ասքէրի կէլտի Բօմայը տա մուհասէրէ էյլէտի։ Պու հալ-տէ Բաբա Բօմայը թէրք իտէճէք տէյի էօյլէ պիր մաղանընա վար ըսը քի, ինկիլիզլէր քէնտիսինի Մալթայա կէօնթիրմէք իւզրէ, Զիվիթա Վէքիատա մայէթինէ պիր ֆըրգաթին թային իտիպ պէքլէթտիլէր։

Լաքին Բաբա Բօմայը թէրք իթ-մէտի, վէ շէհրի մուհասէրէ ի-տէն իթալիա ասքէրի ալէյհինէ բրօթէսթօ իթտի իսէ տէ, ղու-ափարընա տա հարպէն մուգա-վէմէթ իթմէմէք զիւրէ էմր վէրտի։

Օն քէրթէտէ Եանի իթալիան ճէնէրալը Գատօրնա Բօմայը վու-ուսպ ալաճագ օլտուղու հալտէ, Ալէմանիա սէֆիրի թէվասսիթ իտիպ իքի կիւն տահա վատէ իսթէտտի իսէ տէ, Բաբա քէնտի հիւսնիւ ըրիզասը իլէ Բօմայը թէս-լիմէ բաղը օլմատը. օ վագթ ճէ-նէրալ Գատօրնա տէօրթ սաաթ գատար Բօմայը թօբա թութուպ գաբուլարը գըրարագ իչէրի կի-րիպ Բօմայը զապթ իթտի։

Վիգթօր Էմմանուէլ, հէր շէյի ըէսմիյէ պինտիրմէք նիյէթի իլէ, պիրտէն պիրէ Բօմայա տուխուլ իթմէյիպ, իչի Բօմա ահալիսինին ըէյինէ թաալրիգ իթտի, վէ ու-մումէն գուրա աթըլըպ, կիւյա էքսէրցիյէթը ահալի քէնտի ըիզա-սը իլէ Բօմայը Վիգթօր Էմմանու-էլէ թէսլիմ իթմիշ օլտուլար. ա-գիպինտէ ճէնէրալ Լամարմօրա Բօմայա կօվէրնաթօր օլուպ իլք իլաննամէսինտէ Բաբա հաղրէթ-լէրինին երինէ ումումու բուհա-նիյէտ սէրպէսթ վէ միսթագիլ գալաճաղընը գրալ թարաֆընտան թահիւտ իթտի։ Պու ճիւմլէ իլէ Վիգթօր Էմմանուէլ հալա պիզ-զաթ Բօմայա տուխուլ իթմէյիպ, Բաբա իլէ պիր իթթիֆագա չալը-շըր ըսը։ Բաբա իսէ հարէքէթինտէ սէրպէսթ օլմատըղընտան, վէ մահպուս մագամընա պուլունտուղունտան պահս իլէ, Վիգթօր Էմմանուէլին թէքլիֆլէրինի գա-պուլ իթմէտիքտէն մաատա քէն-տիսինի, վիւքէլասընը, վէ հէմ-էֆքեար օլան Իթալիանլարըն ճիւմէսինի աֆօրոզ իթտի. վէ է-յէր գրալ կէլիր վէ Բաբալարա մախսուս օլան Գուիրինալ սէրա-յընը տա զապթ իտէրսէ, Բօմա-յը թէրք իտէճէյինի տախի իլան իթտի։

Իթալիան ճէնէրալընա իսէ, հէր հալտէ Գուիրինալ սէրայընը զապթ իթմէսի էմր օլունմուշտու, ֆա-գաթ Բաբա անահթարլարընը վերմէտիյինտէն, ճէնէրալ պին-լէրճէ ահալի մուվաճէհէսինտէ գաբուլարը չիլինկիրէ աչտըրըպ իչէրի կիրտի, վէ նէ վար նէ եոգ տեֆթեր իտիպ, հըզզ էյլէտի։

Նիհայէթ Բօմատա օլան Վիգ-թօր Էմմանուէլ հիւքիմէթի, Բա-բա իլէ պիր իմթիզաճ հուսուլի-նի գապիլսիզ կէօրտիյինտէն, մուամէլաթը էօրֆիյէ իլէ մէք-թէպլէրի դաբամագ վէ մանաս-թըրլարը տաղըթմագ կիպի զայ-ը մէշրու հարէքէթլէրէ տախի ճէսարէթ իթտի։

Իթալիա բարլամէնթի տախի, Բօմայը Իթալիա բայթախթը օլ-տու տէյի ըէսմէն ալէմէ իլան ի-տիպ, Բաբայա տախի իւչ մի-լիոն պու գատար ֆրանգ սէնէվի մաաշ պաղլատըլար վէ ումումու բուհանիյէտ քէլէվվէլ սէրպէսթ վէ միսթագիլ գալաճաղընը տա թէքրար տա իլան թէյեիտ իթ-տիլէր. վէ թաճիպէ չայան չէյ չու տուր քի, քիլիսէ մէմալիքինէ օլան պու տէրէճէ պիր թաար-բուզտան տօլայը հիչ պիր գաթո-լիք տէվլէթի պիր բրօթէսթօ տա-խի էթմէտտի։

Օ սէնէ Եանի 1870 սէնէ-սի դեկտեմբեր 31 ինտէ Վիգ-թօր Էմմանուէլ Բօմայա կէլիպ գարտինալ սէրայընտա թախթա օթուրտուղունտան, Պիոս Բա-բանըն ճիսմանի հիւքիմէթի խի-թամ պուլտու։

Պու ճիւմլէ իլէ կէրէք գաթո-լիք վէ կէրէք ղայրը գաթոլիք պիլ ճիւմլէ Լիբրբա հիւքմտարա-նը Բաբայը հալա քէնտի գրա-լիյէթ մագամլարընա գայիմ պիր հիւքմտար թանըյըպ, Իթալիա գրալը Բօմատա իդամէթ իթտիք-տէ նէզտինտէ օլան սէֆիրլէր Բաբա նէզտինտէ տախի էյլի ատտ օլունաճագլար ըսը, ֆա-գաթ Բաբա պունլարը գապուլ իթմէտիյինտէն, չօգլարը Բաբա տիվանընա տախի պաշգա էյլիլեր թային իթտիլէր։

Պու արալըգ Եանի 1871 սէ-նէսի, Բաբանըն թախթա չրգ-մասընըն 25 ինճի տէվրի սէնէվիսի վասլ օլտուղունտան վէ իքի եիւզ էլլի պու գատար բաբալարըն ի-չինտէ պու դատար ուղուն վագթ հիւքիմէթ սիրմիչ հիչ պիր բաբա օլմատըղընտան քիլիսէճէ պիր չօգ զիյնէթլէր, վէ այդըշ-լար օլտուղու կիպի, հէր տեվ-լէթտէն տախի սեֆիրլէր կէօնտէ-րիլէրէք թէպլիք օլունտու վէ Վիգթօր Էմմանուէլ տախի պաշ եավէրինի կէօնտէրտի իսէ տէ, Բաբա հուզուրունա գապուլ իթ-մէտի։

Նիհայէթ Վիգթօր Էմմանուէլ տայրէսի վէ վիւքէլասը իլէ կէ-լիպ Բօմատա Գուրինալ սէրայընտա իդամէթ իթմէյէ պաշլասը, վէ քիլիսէ նիզամընա գարշը բէք չօգ նամէշրու հարէքէթլէրտէ տէ պուլունտու, ֆագաթ մէճպուրի օլտուղունտան պահս իտէրէք, Բաբայա իթթիզարնամէլեր տախի եազար ըսը, օնտան սօղրա Բա-բա հէր նէ վագթ վէ հէր նէ վէսիլէ իլէ պիր նութգ իթտէ, Իթալիա գրալընը պու նամէշրու հարէքէթինտէն տօլայը տայիմա թագպիհ վէ թէքտիր իտէկէլտի։

Իթալիա տէվլէթի վէ միլլէթի թարաֆընտան կէօրիւլէն պունճա հագարաթա մուգապիլ, սայիր տէվլէթլէրտէն տախի Բաբա հաղ-րէթլէրինէ իհթիրամաթը ֆայի-գէ ըզհար օլունտու։ Պրաղիլեա իմբէրաթօրու վէ իմբէրաթօրիչա-սը, բրէնս վէ բրէնսէս տը Կալլ, Բրուսիա բրէնսի Ֆրէտերիք Շարլ, վէ Ինկիլիզ գրալիչասընընը քիչիչիք օղլու բրէնս Արթուր վէ սայիր զէվաթը ֆիիսամ թարա-ֆընտան բէյ տեր բէյ վիզիթա-լար վէրիլիպ, հագգընտա հիւր-մէթի ֆայիգա ըզհար օլունուր ըսը։

Սեպտեմբերին 18 ինտէ Բա-բանըն պէօյիւք պիրատէրի Քոն-թէ Կապրիէլ Մասթայի 89 եա-շընտա վէֆաթ իթտի. Պիոս Բա-բա Լօմբիւնիւ միսթագիլ քիլի-սէ ումուրունա հասը իթմիշ օլ-տուղունտան, ագրապա վէ թա-լիւգաթը իլէ տախի իւլֆէթէ բէք աղ վագթը օլուրտու. պիրատէրի իսէ սէրպէսիյէթ թարաֆտարը օլտուղունտան չօգլուգ վաթի-գանտա կէօրիւնմէզ իտի. Բա-բա հաղրէթլէրի պիրատէրինին բահմէթ տուալարընը պիզզաթ քէնտիսի օգուտու. օ արալըգ Ի-թալիա տէվլէթի, բաբայա այիտ օլան իւչ պուչուգ միլեոն թախ-սիսատը, քէնտիսինէ արզ իթ-միշ օլտուղունտան պէյնիհիւմ պիր իմթիզաճ հասըլ օլտու տէյի թէվաթուր պուլտու իսէ տէ, սէ-րիան թէքդիպ օլունտու։

Էն զիյատէ չայանը տիգդաթ օլան չէյ իքի Ֆրանսըզ էլչիսի մապէյնինտէ զուհուրա կէլէն պիր նէվի միւնազասա տըր քի, պէր վէճհի աթի ըիվայէթ օլու-նուր։

Սապըգ Ասիթանէ էլչիսի միւ-սիւ տը Պուրկուան օլ էսնատէ բաբա նէզտինտէ, վէ չիմտիքի Ասիթանէ էլչիսի միւսիւ Ֆուրնիէ տախի Իթալիա տէվլէթի նէզտին-տէ էլչի իտիլէր։ Պալատէ հիքա-յէ օլունան Ինկիլիզ Ֆրգաթիյին-նին եէրինէ տէ Ֆրանսա թարա-ֆընտան պիր ֆրգաթին կէօն-տէրիլմիշ իտի քի, Զիվիթա Վէ-քիա լիմանընտա միւսիւ տը Պուր-կուանըն էմրի ալթընտա իտի. վէ Բաբա հէր նէ վագթ Բօմայը թէրք իթմէք միւրատ իթսէ պու ֆըր-գաթիյնէ բաքիպ օլաճագ տը։

Դեկտեմբերին 27 սինտէ միւ-սիւ տը Պուրկուան, Բաբանըն իսմինի սէլամլամայա կիտէճէյի վագթի իսթէտտի քի ֆըրգաթիյ-նին դարատան վէ պէօյիւք զապը-նը թէպրիքտէ մայէթինտէ պու-լունուպլար. Մ. Ֆուրնիյէ տախի դրրալը թէպրիք իտէճէյինտէն, օ տա դարատան վէ զապրթանը մաեէթինէ իսթէտտի. լաքին ֆըր-գաթին Բաբանըն վէ միւսիւ տը Պուրկուանըն մայէթինտէ օլտու-ղունտան, միւսիւ տը Պուրկուան բաղը օլմատը, վէ իրի սեֆիր պէյնինտէ չէտտիտ միւնազասա զու-հուր իթտի, վէ հէր նէ գատար Ֆրանսայա թէլ վուրուլուպ իսթի-ղան օլունտու իսէ տէ, Ֆրանսա-ան տա իքի էլչիյէ տէ գարտան վէ զապրթանընը ըիֆագաթ իթ-մէսի էմր օլունտու. օ արալըգտա իսէ միւսիւ տը Պուրկուան իսթի-ֆա իթմիշ իտի, օնուն իչին թէպ-ըիքի մասլահաթկիւզար իտիպ, միւսիւ տը Պուրկուան տախի մին զայրի ըէսմին Բաբա իլէ միւլա-գաթ իթտիքտէ, Բաբա պու. հա-ըէքէթինի թահսին էյլէտի։

Մուգատտէմա Եանի Ֆրանսըզ-լար Բօմայը զօրպալարտան ալըպ Բաբայա թէսլիմ իթտիքտէ, Բօ-մա անախթարլարընը Բաբաեա թագատիմ իտէն միւսիւ տը Գօր-սել, միւսիւ տը Պուրկուանընը եէ-ըինէ Բաբա նէզտինէ էյչի թային օլունտու, վէ իհթիրամաթը լա-ղըմ իլէ գապուլ օլունտու իսէ տէ, ֆըրգաթին մէսէլէսի հալը օլունամատըղընտան գարատան վէ զապրթանը մայէթինէ ալամատը։ Իթալեա տէվլէթի վատէրինին խիլաֆընտա օլարագ, մանասթըր վէ մէտրէսէլէրի գաբաթմագ, վէ սայիր իհտասաթը լուհանիյէյէ իթալէի տէսթը թաարրուզ իթ-մէք կիպի մուամէլաթտա պու-լունտուղունտան, Բաբա հաղ-ըէթլէրի ղայէթ իլ ղայէ մէյուս վէ միւնֆէրիդ օլուպ, շու հալտէ Բօմայը թէրք իլէ, տայիմա տա-վէթ օլունտուղու մէմալիքի սա-յիրէտէն պիրինէ նագլ իթմէսինէ մուգաբրիպլէրինտէն բէք չօգ սայ վէ իգտամ օլունտու իսէ տէ, գապուլ իթմէյիպ, Վատիգան-տա իգամէթ իտէրէք, քիլիսէ իւ-զէրինէ արզ օլան պունճա թա-ատիյաթ իւզէրինէ աչըրը քէ-ատրլէնիր վէ կէճէ կիւնտիւզ տուա իլէ մէշղուլ օլուպ, ումումի Գա-թոլիք քիլիսէլէրինէ տէ տուա սը-բարրչ իտէր իտի։

Բաբա հաղրէթլէրի պու վէճհ իլէ տիւնեէվի ղայէլէրտէն խալի օլտուգտան սօղրա, Նէֆսինի պիւթիւն պիւթիւնէ ումուրու բու-հանիյէյէ հասը իտիպ, վագթի վագթի Գօնսիսթուար թապիր օ-լունան գարտինալ մէճլիսլէրի ճէմ իլէ, քիլիսէ նիզամընը վէ միւնխէլլ օլան քիւրսիլէրէ բիսգօ-բօսլար թայինինէ հիմմէթ իտէր իտի։

Գարտինալլարը ատէտի կէրէ-յի կիպի նօգտան պուլմուշ օլտու-ղու հալտէ, Իթալիանլար Բօմա-յա սահիպ օլտուգտան սօղրա պիր էյամ հիչ գարտինալ նասպ իթմէյիպ մէվճուտու արթըրմա-տըղընտան, պունա կէօնակէօ-մանա վէրիլտի։

Պիթիւն էւրօբանըն էն մէշ-հուր միւնէճճիմէրինտէն պիրի ճիզվիթ թարիգաթընտան Բատ-ըէ Սէ.ըքի, հասըլաթը էնանֆ ֆուդարալարընա թէվզի օլուն-մագ իւզրէ պիր ճէմիյէթ տավէթ իտիպ, Շեմանին թէրրիպի թա-պիյէսինէ տայիր պիր նութգ իթտիքտէն սօղրա, Բաբա հաղ-ըէթլէրինին իւլումվէ ֆիւնունա վէ հիրֆէթ վէ սէնայիյէ վէ պու եիւզտէն տիչարը միւզայիգա օ-լանլարա նէ տէրէճէ հիմմէթ վէ հիմայէթ էյլէմէքտէ օլտուղունու մէհ իւ սէնա իթտիյի անտէ, սալընա պիր էլէգթրիք չավգը բէրթէվ էնտաղ օլուպ, միւնէվվէր խաթթլար իլէ եաշասըն Տօգու-զունճու Պիոս Բաբա քէլիմէլէրի գրասթ օլունտու, վէ էրպապը մէճլիս մէսրուր վէ տիչատ ավ-տէթ իթտիլէր, վէ պու մատտէ Բօմատա պէօյիւք թէվթուր պուլտու։

Լաքին Բաբա հաղրէթլէրինի էն զիյատէ միհնէթտար իտէն չէյ Ալէմանիա վուգուսաթը օլտու։ Մուախսարէն սիհատա օլունան յաեիւխթիւք ագայիտի ալէյհի-նէ Ալէմանիատա աշիքեար աշի-քեար էֆքեարը ամմէ թահրիգ գելընաբ։ Տօրթմինտտէ էսկի գաթոլիք նամընը հայիզ օլանլար-տան պիր մէճլիսի ումումի թէ-ճէմմիւ իտիպ Ըէյքինս նամ բիսգօբոսսն ըիասէթի իլէ քէլի-սէյէ գարշը խայը գարարլար վէ-ըիլտի։ Աղոսթոս 7 սինտէ Բաբա հաղրէթլէրի, Ալէմանիա իմբէրա-թօրունա պիր նամէ եազըպ, հիւ-քիւմէթի թարաֆընտան վագի օլան միւսաիտաթտան սահիհ գա-թոլիքլէրին նէ տէրէճէ խասար տիտէ օլտուգլարընտան պահս ի-տէրէք աղըր չիքեայէթլէր իթտի, «Մէմուլ իթմէմ տէտի, Բաբա բա հաղրէթլէրի քի պէօյէ նա-մէշրու ահվալ վէ հարէքէթլէր զաթը հաչմէթմուապլէրինին ըէյ վէ ըըզասը իլէ օլագիլսին, չիւն-

քի պու մագուլէ ֆիրկյաթ զաթը իմբէրաթօրանէլէրինին թախթը-նը տախի թէմէլինտէն սարսապի-լիր »։

Իմբէրաթօր տախի ճէվապընտա, Գաթօլիք թէպալարընին հիւքիւմէթէ խասիմանէ պիր հարէքէթ իպրաղ իթմէլէրի իլէ ասայիշի տախիլիյէ իլիալ իթմէքտէ օլտուգլարընտան, թէրաֆը գուտսիյէթ այաթլարընտան նասիհաթէ միւհթաճ օլտուգլարընը. վէ եալընըզ պու հիմմէթլէրի իլէ Բրուսիատա էսայիշի ումումիյէ հասրլ օլապիլէճէյինի պէյան էյլէտի։

Պու իքի նամէ տախի ումում էվրօբա զաղէթալէրինտէ տերճ օլուպ, խալգտա թէրաֆէյինին գալէմ միւնազաաթը զաղէթալէրտէ տահա զիատէ պիր շիտէթ քէսպ իթտի, ագիպինտէ Բաբա հաղրէթլէրի Ալէմանիայա պիր անէքտէ եանի նամէի ումումի կէօնտէրիպ, պու նամէտէ էսքի գաթօլիքլէրի եկոռ լանէր հոհոռլարը թէսմիյէ էյլէտի, վէ Ռէյգէնսին բիսկօպօսլուղունու նա մէշրու վէ քէէնէ լէմ եէքիւն հիւքմիւնտէ իլան իթտի։

1873 դեկտեմբեր 22տէ, Բաբա հաղրէթլէրի օն իքի գարտինալ պիրտէն նասպ իտիպ, պիր թագըմտա քիւրսիսիզ բիսկօպօսլար թային էյլէտի։

1874տէ Բաբա վիւճուտճէ բահաթ իսէ տէ, Բօմ-էվ Վոռէֆ Բօնէֆոռ սէրնամէսի իլէ Միւսիւ Կլատաբսթընին պիր ռէսալէսի թահտիշի էղհանընա մուճիպ օլուպ. ֆագաթ խուսուսի իլէ լայիւթթիլիք հագգընտա օլան ազվիաթընա Ինկիլիզ սէրբիսկօպօսու Մանինկ զայէթ մէթին պիր ճէվապ վերտիյինտէն թէսլիյէթ պուլտու։ Օ սէնէ Բօմատա, իրք օլարագ պիր բրօթէսթան քիլիսէսի տախի պինա օլունտու։ Եինէ օ էսնատէ Բաբա քէնտի պէտինինտէն վէ Վաթիգանա եագէն պիր մահալտէ պիր միսսօնար մէտրէսէսի պինա վէ էհեա իթտի. վէ պունա միւրէստալաթը խարիճիյէ մէքթէպի իսմի վերիպ Գարտինալ Պարնապօ վերէսէսինտէն սաթըն ալտըզը պիր մէշհուր քիլիսէյի տախի պէա մէտրէսէյէ հէտիյէ իթտի։ Նիհայէթ սէնէ խիթամընտա պիր թագըմ բիսկօպօսլար տախի թային իտիպ, ֆագաթ գարտինալ թէվճիհանթը օլմատը։

1875 յունվարընտա, օն իքինճի Ալֆոնս Սպանիայա գրալ օլտուղունտան, Բաբա, միւշարիէյհի խասսէթէնթալթիֆ վէ թէպրիք իտիպ, Սպանիա մէմալիքինտէ հուգուգ վէ նուֆուզու քիլիսէյին իպդասը իչին իմիտվար օլարագ դրալը միւշարիէյհի նասիհաթ վերտի։ Վէ օ 1875 սէնէսի, Բօմատա 25 սէնէտէ պիր տէֆա իճրա օլունան Յոբէլեան սէնէսի օլտուղունտան Բաբա հաղրէթլէրի ումումի գաթօլիգլերէ թալիմաթը բուհանիյէ վէ մուաֆիյէթլէր նէշր իթտի։

Ասրըն, ֆէյլէսօֆլուղա վէ սէրպէսթիյէթ էֆքարընա ղահալընտան տօլայը, գաթօլիք քիլիսէսինի իսթիլա իտէն ատֆաթ վէ միւսայիպի միւթէնէվիյէ Բաբա հաղրէթլէրինին գալպինի մէյուս վէ միւքէտտէր իհտիյի սըրատա, իքի վուգուաթ տախի քէնտիսինէ պիր տերէճէյէտէք մէտարը թէսէլլի օլտու։

Աւսթրիա իմբէրաթօրունուն ամուճասը օլուպ, 1848 տէն պէրու Աւսթրիա թախթընտան իսթիֆա իտիպ, Բրակատա թէնհանիշին օլան իմբէրաթօր Ֆերտինանտ օ սէնէ (1875) յունիս այընտա վէֆաթ իտիպ, պիրա վէլէտ օլտուղունտան վասիյէթի իլէ օն միլիոն ֆիորին նագտ (պիր միլիոն լիրա) վէ քէնտինէ մախսուս օլան իպատէթխանէսինին հէր թագըմընը քի ղայէթ աղրը վէ կերանպահա չէյլէր իտի, վէ նիհայէթ նէվատիրաթտան օլան պիրճիւմէ պիլլոր վէ սաք սօրինա ֆաղֆուրիլէրինի, քեաֆֆէթէն Բաբա հաղրէթլէրինէ թէրք իթմիշ օլտուղունտան, իմբէրաթօր Ֆրանսուա Ժօժէֆ սերիան պունլարը Բօմայա կէօնտէրտիպ Բաբա հաղրէթլէրինէ թէսլիմ իթտիրտի։

Ալէմանիատա տախի գարտինալ Լուտոգօվսգի, Բրուսիա հիւքիւմէթի ճանիպինտէն իքի սէնէ իչիւն մահպէսէ իլդա օլունմուշ իքէն Ալէմանիա իմբէրաթօրու Բաբանընը խաթրընա միւրվէթէն պիր սէնէսինի աֆվ իտիպ, 1876 փետրուար 3տէ գարտինալը միւշարիէյհին սէպիլի թախիյէ գելընմըշ-ը։ Անճագ Բաբա հաղրէթլէրի պունլարտան մէսրուր օլուր օլմաղ թէէսսիֆիւ մուճիպ պաշգա հալլէր ղուհուրա կէլտի. Բաբա հաղրէթլէրի միւսինն վէ իխթիյար օլտուղունտան ինսան գատերի միւգթէզասընճա էճէլի եագընը կէօրիւնտիւիւնտէն, հալէֆինին քիմ օլաճաղը վէ նէ սիւրէթլէ ինթիխապ օլունաճաղը պիլթիւն էլրոբայա պիր էնտիշէյի ազիմէ օլմուշտու։

Պիր հափտէս տէ չըգտը քի, Բաբանընը վէֆաթընտա խալէֆէնին գօնգլավ մարիֆէթի իլէ տէր սապրգ ինթիխապընա իհթիյա տէվրէթի միւսատէ իթմէյիպ, Եէնի Բաբա ահալի ինթիխապը իլէ թային օլունաճագ, վէ Բաբա տավէթ իտէր իթմէզ Բօմա շէհր էմինի վաթիգանա տուխսուլ իտիպ, Բաբանընը ճէնազէսինի տէ մէմալիքինի տէ թահթը զապթա ալաճագ տըր տէտի։

Պու մագուլէ շայտթ կէրէք Բաբայա վէ կէրէք գարտինալլարա ազիմ էնտիշէյի մուճիպ օլուպ 1877 յունիս այընտա ճիւմէսի պիր էնճիւմէնէ թօբլանարագ, Բաբա հաղրէթլէրինին խալէֆինին ինթիխապ նէզամընա պաղը թատիլաթ հասրլ իթտիլեր քի, պու մատտէ հագգընտա աղօսթօստա իսրար պույրուլան պիր Պէ-լ մուճիպինէ, Բաբանընը վէֆաթընտա գայիմմագամ պուլունան գարտինալ (Դամէրլինկ) իսթէր Բօմատա մէվճուտ Գարտինալլարը տէր ագապ, իսթէր խարբճտա օլան գարտինալլարը տախի տավէթ իտէրէք պիրազ սօղրա գօնգլավը թէշքիլ իտէպիլէճէք իտի։ (1)

Միւատէթի մէտիտէ բաբանընը պաշ վէքիլլերի վէ խարիճիյէ նէզարէթի խըզմէթի իլէ շէրէֆեապ օլան գարտինալ Անթօնէլլի 1877 սէնէսի յուլիսինտէն պէրու նիգրիզ իլէթինտէն միւգթարիպ օլմայա պաշլամըշ ըտը. Հէքիմլեր եազ մէվսիմինի կէչիրէպիլիր, ֆագաթ մէվսիմի շիթատա իլէթին միւհլիք օլապիլիր օլտուղունու տա քէշֆ իթմիշլեր իտի. վէ վաղտա տէտիքլերի կիպի հոկտեմբեր այընտա իլէթ ղալէպէ իտիպ, միւշարիէյհ նոյեմբերին ալթընտա Բօմատա վէֆաթ իթտի. վէ էն կէնճ գարտինալ օլուպ Սբանիատա Բաբա էյլիսի պուրանան գարտինալ Սիմէօնի եերինէ նասպ օլունտու։

Նիհայէթ 1877 սէնէսի պիր թագըմ գօնսիսթուարլար, գարտինալ վէ բիսկօպօսլար թայերինի վէ տիւնեանընն հէր թարաֆընտան պիներ պիներ Բօմայա կէլիպ Բաբայա ըղհարը ուպուտիյէթ իտէն զիւվարընն գապուլի իլէ մուրուր իթտի իսէ տէ, մատտի վէ մանէվի պունճա զավայիլ վիւճուտճա Բաբայը գուվվէթտէն տիւշիւրմէէ պաշլատը։

Նենէ պու 1877 սէնէսի, Բաբանընն բիսկոբոպուլուղունուն էլլինճի սէնէվիսի օլուպ, ֆէվգէլատէ պիր վուգուաթ օլտուղունտան, պու սէպէպլեր տախի Բաբայա թէպրիքէ կէլէն զիւվարընն իղտիհամը հիչ պիր վագթ կէօրիլմիւշ չէյ տէյիլ իտի։

Ինկիլթերրա զիւվարը տիւգտը Նորֆոլգ դիսաէթի իլէ Բաբա հուզուրունա չըգարըլտը. Գաթօլիյէ պու տէրէճէ սէրպէսթիյէթ վերէն ինկիլիզ միլլէթի ազալարընը հուզուրումտա կէօրիւյիւմտէ մէսրուրիյէթիմ ֆէվգէլատէ տիր տէյի պունլարը թալթիֆ իթտի։ Ալման զիւվարընա տախի տէտի քի, Հագգ թաալա հաղրէթլէրի միլլէթլերէ մուճիպի ինթիխապ օլմաղ իչրէ պաղը Ամթիլա կիպի ճէպպարլար խալգ իտէր. չիմտի պէօյլէ պիր աթթիլա տա Ալէմանիատա մէվճուտ տուր տէտի։

Եազ մէվսիմինտէն պէրու Բաբանընն տիզլերինէ պիր աղբրլրդ կէլիպ զոր իլէ այագտա տուրապիլիր Եախօտ արազէն պաղչէյէ էնիպ կէզէպիլիր իտի։ Պու տէրէճէ քէսրէթ իչրէ օլան զիւվարը գապուլ իթմէտէ զիատէ եօրուլուպ, սօն պահարտա պիթիւն պիթիւնէ տիզլերի թութուլմուշ օլարագ, սէտեա կիպի պիր գօլթուգ թէսքերէ իլէ կօթէյէ պէրիյէ նագլ օլունուրտու։

Լաքին պէտէն զատիլանըգճա ագլ իւ պասիրէթի տահա զիատէ գուվվէթլէնտիյինտէն, քիլիսէ իւզերինէ իսթ իսթէ թէրաքիմ իտէն աքսիլիքլերտէն աշրրը միւզթարիպ օլուպ, գալպի միւելլէմ օլտուղունտան, ըղթըրապը գալպի պաղը չէտայիտի լիսանընտան տախի ադնաշրլրրտը։ Ֆալատէ իֆատէ իթտիյիմիզ սէնէվի վէսիլէսի իլէ հէր թարաֆտան վարիտ օլան միսաֆիրլեր, աղբը հէտիյէլեր վէ քիւլի նագտ տախի թագտիմ էյլէտիլեր։ Սոն կիւնլերտէ պիր Ալման Բրէնսէսինի դապուլ իթտիքտէ պանա չօգ հէտիյէլեր կէթիրմիլեր, լաքին պանա էն լազըմ օլան հէտիյէյի քիմսէ կէթիրէմէտի տէտիքտէ, Բրէնսէս տախի շունուն նէ՛ օլտուղունու պիլսէմ տէ օնու տա պէն թագտիմ իթսէմ թէլալընա տիւշտիքտէ Բաբա տա ադնայրպ, պանա լազըմ օլան իքի եէնի տիզ տիր տէտի, իքի եէնի տիզ։

Սեպտեմբերտէ իլէթ տիւզիյէ զալէպէ իտիպ, նոյեմբերէ կէլինճէ Բաբանընն թուլ միւտէթ տահա եաշայաճաղընա իւմիտլեր դաթ օլմայա պաշլատը, պու ճիւմլէ իլէ եէնէ կիւնտիւզ քիլիսէ ումուրու իլէ ուղրաշրպ, էն սօն ճահտը, Սգօշիանընն դաթօլիք քիլիսէսինէ բիսկոպօսլար վէ մէսնէտտարլար թայինի թէտապիրի իլէ մէշղուլ օլմաղ իտի. վէ պու մատտէյէ տայիր օլան էվրագը միւհիմմէ տայիմա մատասը իւզերինտէ վէ նազարը ալթընտա իտի։

1878 Յունվար 9 ունտա Վիգթօր Էմմանուէլ աղրը խասթա տիւշտիքտէ, Բաբատան պիր խոսովանահայր թալեպ իթտիքտէ, Բաբա միւսթայիտ պիր բահիպ կէօնտէրմէքլէ պերապեր, «Էկեր պէն տէ էսիրի ֆիրաշ օլմասամ, պիզզաթ կիտիպ քէնտիսինի թէսէլլի իսէրտիմ» տէմիշ տիր։ Վիգթօր Էմմանուէլ կէրէք Բաբայա վէ կէրէք Բօմա քիլիսէսինէ բէք չօգ ֆէնալըգլար իթմիշ իքէն, սօն սաաթընտա Բաբանընն պու տէրէճէ պիր սաֆվէթ վէ խալիսէթ կէօսթէրմէսինէ հէնուզ ալէմ միւթէհայիր տիր։

1873տէ Բաբա հաղրէթլէրինին վասիյէթնամէսինի թանզիմ իտիպ քէնտի խաղինէյի խասասընտան պիր չօգ էմէքտարլարընա, ագրապա վէ թալիւգաթընա վէ խուսուսի իլէ պէշ երիւզ դատար խատէմէյերինէ քիւլլիյէթլու հէտիեէլեր իթմիշ օլտուղու տախի մալիմ իտի։

Նիհայէթ միսլի նամէսպուգ օլարագ, օթուզ իքի սէնէ բարալըգ, վէ ճիսմանի հիւքմտարլըգ իտիպ, շէօհրէթչիարը ալէմ օլան պու զաթը ճէլալէթ սիմաթը, իրատէյի իլահիյէ միւգթէզասընտան օլան էճէլ կիւնլերինին հուլուլ իթմէքտէ օլտուղու, նասիյէյի հալինտէն անլաշըլմաճա պաշլամըշ ըտը։

Միւթէվէֆանընն սօն կիւնիւ վէ սաաթլարը վուգուաթը շու վէճհ իլէ նագլ օլունուր։

Ալֆրանկա չուպաթընն ալթընճը չարշամպա կիւնիւն ագշամը ալաֆրանկա սաաթ 6 բատատէլերինտէ Բաբա հաղրէթլէրինէ պիր նէօպէթ կէլիպ, խասթալըզը աղբրլաշմաղա պաշլատը. օ կէճէ նէօպէթ վագբթ վագբթ թէքբարլայըպ, սապահա գատար խասթայը պիհուզուր իթտի. սապահլայընն տօգթօր Զէրդարէլլի, Բաբայը օ տէրէճէ ըղթբրապտա պուլտու քի պիր գօնսօլթօյա հաճէթ կէօրտու։

Տէրագաղ պիթիւն քիլիսէլերէ տուա ըսմարընպպ խորանընա Սբէ-ՆԻ-Սբէ-ՆԻ վաղ օլունտու, վէ Բաբա ագլը պաշընտա օլարագ, քէնտի էլի իլէ «սբէ-ՆԻ» ալտըգտան սօղրա Վերջին օթուզ խորհուրդու տախի իհրա օլունտու. պիթիւն դարտինալլար վաթիգանա տավէթ օլունուպ Բաբանընն եամթարը օտանընն եանընտաքի սալօնա թօբլանտըլար։ Թրպճա հէր նէ լազըմ իսէ ճրամէսի իճրա օլունտուղու հալտէ տախի նէֆէսի տարալմագտա վէ նապզլարը էնմէքտէ իտի, ագլը ֆիգրի օ գատար պաշընտա իտի քի, եանընա կէլէնլերի հէպ թանընը, վէ էլի վէ կէօզիւ իլէ թանրըզընը պէէան իտէր իտի, էլինտէ խաչ օլարագ տիզիյէ տուա իտիպ, բէնչէմպէ էօյլէնէ գատար տուա սէսի իչիթիլիր իտի, Նիհայէթ գարտինալլար էթրաֆընա կէլիպ օրնո-ՌԷ-Ն թալեպ իթտիքտէ սաղ էլի իլէ օրնո-ՌԷ-Ն վերիպ ֆագաթ թէքէլլիմ իտէմէտի։

Էօյլէտէն սօղրա սաաթ պիրտէ նէֆէս վէ նապզը տուլուլմաղ տէրճէլերինէ կէլտիվէ էթրաֆընտա օլանլար վէֆաթ իթտի զանն իթտիլեր իսէ տէ, հէքիմլեր հէնուզ պէր հայաթ օլտուղունու խապեր վերտիլեր։

Պիր աղ սօղրա պիթիւն պիթիւնէ քէնտինի զայպ իտիպ, սաաթ տէօրթիւ դըրգ պէշ տագիգէ կէչերէք բուհու բաքինի թէպլիմ էյլէտի, ֆագաթ օ գատար բահաթ վէ սըգլէթսիզ քի, կէօրէն ույույօր զանն իտէզիլիր իտի, օ գատար լէհճէսի զօղուլմամըշ ըտը։

Տայրէտէ բէք չօգ քիմսէլեր՝ վար իտի իսէ տէ, քիմսէտէն էն ուֆագ պիր սէս տախի չըգմայըպ, նէ զաման գարտինալ Բէնիթանսիյէ աղբը աղբը բէէռՒԵՀ ԷԲԷՐԱՀ ԿՕԾ Էչ ԿՕՄՆԷ. ՀԵՆԳԷՆՕՎ ՅԱԷԿՈՆԱԿԱՆ ԿԱԲԷՆԱԼ՝ ՆՄ ԿԷ տուասընը օգուտու իսէ, օ վագբթ կէօզէրտէն սէլ կիպի եաշլար տէօքիւլիպ, ֆիղան վէ ֆէրեատ սէտալէրի տախի իշիտիլտի։

Սապահտան պէրու Բօմատա նէ գատար սէֆիր, բրէնս վէ միւթէպերան վար իսէ, ճիւմլէսի եա պիզզաթ սիվալը խաթրրա կէլիպ եա տա տայրէլերի միւթէհայիզընընը կէօնտէրտիլէր, վէ տիւնեանընն հէր թէրաֆընա միւթէմաթի թէլէկրաֆլար քէշիտ գելընը։

Դրալ Հումպէրթ տախի օ կիւնիւ Ավսթրիա սէֆիրինի գատպուլ իտէճէք իքէն իթիզար իտիպ, պիլա սապը տագիդէ պէ տագիդէ խապէրէ պէքլեր իտի։

Բաբանընն վէֆաթը Բօմատա տույուլուր տույուլմաղ, թէաթրօլար գազինօլար վէ սայրը էյլենճէ մահալլերի քէնտիլիքլերինտէն թաթիլ իտիպ, ճէնազէսի հէր հանկը կիւն տէֆն օլունաճագ իսէ, օ կիւնէտէք թաթիլ իտէճէքլերինի տախի իլան իթտիլեր, վէ միւշարալէյհին վէֆաթը պիր մաթէմը ումումի օլտու։

Պու անէտէք եազտրգլարըմըզտան օգույանլար բանա ֆէհմ իտերլեր քի, պիզլեր պու զաթը ճէլիլ սրֆաթընն թէրճէմէյի ահվալինին սօն քէլամլարընը պէր վէճհը աթի թէրճէմէ իտերիզ։

«Պու տիւնեանընն էն մուազամ թախթընտա օթուզ իքի սէնէ տէվրան սիւրէն պիր զաթը ճէլիլ սրֆաթընն թէրճէմէյի ահվալինտէն պէօյլէ մուխթասարէն պահս իթտիյիմիզ սրրատա ճիւլուսինտէն էվվէլքի էլի սէնէլիք ֆէնա պիր տէվրին հիքեայէսինի տէ տերխաթընը իթմէմիզին սէպէպի, բարալար իչիւն թասալիւթ տէվրի ատտ օլունան պէօյ-

լէ պիր տէվրտէ տօղուզունճու Պիոստա կէօրիւլէն ազամէթ վէ էվսաֆը մէմմուհէյի պէյան իթ-մէք իչիւն իտի։ Ալթաֆէթ, մէր-համէթ, թէվազիւ, վէ ճիւմլէ-տէն զիատէ շու պուլունտուղու-մուզ տէհրին իճապաթը մուվա-ֆէհէսինտէ, միւթէվէֆանէն իթ-թիխազ իթտիյի էն տար ֆագաթ էն միւսթէքիմ թարիդ, միւթէ-վէֆանէն զիբրի ճէմիլինի թէվա-րիխտէ մուէպպէտ իտէճէք տիր։

Պիրի պիրինէ միւթէադբպէն ազիմ իդպալ վէ իտպար, խիւ-լուս վէ հագարէթ, ալգըշ եա նիւֆրէթ արասընտա մուրուր ի-տէն ուզուն պիր ֆազիլէթ էօմ-րիւ, ասրըն միւթէլէվվիւն էֆ-քեարը իլէ բէրվէրտէ օլան ինսան մէպլէքինտէ մէվճուտ վէ մէս-թուր հալը պիսէպաթ վէ պի գարարեի, պիր գաթ տահա կէօղէ կէօրիւլիւր իթտի։

Ց. ՎԱՐԴԱՆ

ԻՆՆԻԼԻԶ ԲԱՐԼԱՄԷՆԹԻ ԱԼԹԸ ՄԻԼԵՕՆ ՍԹԵՐԼԻՆԿ

—

ՄԷՊՈՒՍԱՆ ԴԱՄԱՐԱՍԸ

Շաբաթ 8 Յունիսաբ

(Տէնէտէ Նէսիէտդէն պաէյէ վէ Իէլոմ)

Մ. Պրայթ վէ լորտ Հարթինկթըն տօնանմա սէվգինէ գարշը բրօթէսթօ իթմէլերի իլէ, սըր Սըր Սթաֆֆօրտ Նորթգըթ տէտի քի, տօնանմանըն սէվգինէ պուն-տան օն պէշ կիւն էվվէլսի, պիր հարէքէթի մուխասիմանէ նազա-ըբյալ պագբլապիլիր իտի իսէ տէ, չիմտի պու թէտպիր պիւ-թիւն պիւթիւնէ ֆարգը պիր սուրէթի հայիզ տիր։ Պու պապ-տէ լաղըմ կէլէն մէղունիյէթի իսթիհսալ իթմէք իւզրէ, Մ. Լէ-յարտա թարիմաթ կէօնտէրիմիշ տիր։

Մ. Հարթինկթըն (մուխալի-ֆէթ թարաֆտարանընը ըէյիսի) տէտի քի, հիւքիւմէթին պիր տօնանմա սէվգ իթմէք թէտպի-ըինի, պիր նէյէթի մուխասէմա-նէէ համի իտէրէք գրիթիգայա ալմայաճագ տըր։ Մ. Հարթինկ-թըն գապուլ իտիյօր քի, պու թէտպիր տէվլէթէրտէն պիրիսի ալէյհինտէ մուխասէմաթ նէվին-տէն ատտ օլունամազ. վէ հաթ-թա շու թէտպիր պու կիւնքի կիւնտէ, ինկիլթէրրա թէպաս-սընընը մուհաֆազասըյա նէթայի-ճի հասէնէյի տախի միւնթիճ օ-լուր։ Հիւքիւմէթ Տէրսաատէթին մուվագգաթէն զապթը, ապը միւշքիլաթը միճիպ օլաճաղընը պէեան իթմիշ իսէ տէ, պիթէրաֆ-լըղա խալէլ կէթիրէճէք պիր շէյ օլաճագ տըր տէմէմիշ տիր։ Հա-լը հազրրտէ վուգուա կէլէն ազիմ թէպէտտիւլ, մուխալիֆէթ թա-րաֆտարանընընը կէչէն հաֆթա իթթիխազ իթտիեի մէսէքէ հագգ վէրիր իսէ տէ, չիմտի մու-խալիֆէթ թարաֆտարանընընն մէսէքինի թէպտիլ իտէր։ Մ. Հարթինկթըն, հիւքիւմէթին, Դօնկրէտէ իթթիխազ իտէճէեի մէսէքէ տայիր հիչ իղահաթ վեր-մէմիշ օլմասընտան շիքայէթ իթ-տի։ Մ. Հարթինկթըն, հիւքիւ-մէթին էֆքեարը վէ Դօնֆէրանս-տա էլէ կէչիրմէյէ չալըշաճաղը մագսէտի հագգընտա Սըր Ս. Նորթգըթ թարաֆընտան իզահաթ վերիլէճէյինտէն էմին օլմազլա, հիւքիւմէթին թալէպ իթտիեի զրէտիթօյա մուխալիֆէթ իթմէ-յոր։

Սըր Սթաֆֆօրտ Նորթգըթ, Թիւրքիանըն հալինտէ պիր թէ-պէտիւլ հուսուլէ կէլէճէյինի Մ. Հարթինկթըն իգրար իթմէ-սինտէն տօլայը, պէյանը մահ-զուզիյէթ իչիտի։ Հիւքիւմէթին գօնկրէտէ էլէ կէթիրմէյէ չալը-չաճաղը մագսէտ իւչ գէսմ տըր։ Էվվէլա, պօղազլարըն պիւթիւն ալէմ թիւճճար կէմիլէրինէ աչըգ օլմասը, վէ հիչ պիր տէվլէթին, պօղազլարտա սէյրի սեֆայինի մէնէ իգթիտարը օլամամասը. սա-նիա, Թիւրքիանըն էնվայի միել-տէն օլան թէպասընընը պիր հիւնի իտարէ թահթընա վագը. վէ սալիսա, Մըսրը Թարիգիյէ Հինտիսթան իւզերինէ պիր թէ-արրուզուն միւմքին օլմասընը մէն իթմէք։ Ֆագաթ ասրլ մագ-սէտ, ատալէթէ մուգարին վէ միւտայիմ պիր սուլհ էլէ կէթիր-մէք տիր, չիւնքի շու սօն սէնէլէր. տէ կէօրմիշ օլտուղումուզ հէյէ-ճան վէ մուխարարա հալի, ասպր օլունճագ տէրտ տէյիլ տիր։ (Շէհիտ էլ չըրմալարը) Սըր Սթաֆֆօրտ Նորթգըթ իլավէթէն տէտի քի, հիւքիւմէթին գրէ-տիթօ թալէպինտէն մագսէտ, ինչ-կիլիզ օրտուսու. քիչիւք իսէ տէ, սէրիէն թէքսիրի գուվվէթէ միւգ-թէտիր օլտուղունտան, պու օր-տունուն պիր գըսմընը սէֆէր հալինէ գոյմագ իւզրէ հազրրլա-մագ իչին պիր մըգտար ագչէ սարֆ իթմէք տիր։ Ֆագաթ պէօյ-լէ պիր սարֆիյաթա լուզում կէօ-րիւնմէյէճէյի մէմուլ տուր։

Մ. Կլատսթընը իրատ իթտիյի նութգտա, գրէտիթօ թալէպինէ լուզում օլմաբղընտան պահս իթտի։ Մ. Կլատսթընը տէտի քի, հիւքիւմէթին գօնկրէտէ Ավսթը-րիա իլէ պիրլէշիպ, Թիւրքիա թէպասը օլան միլլէթլեր իչիւն Ռուսիանընը պիհատտ ու հիսապ ֆէտաքեարլըգլար իլէ էլէ կէթիր-տիյի իմթիհազաթը մահվ իթմէյէ չալըշաճաղընտան քէնտի խէվֆ իթմէքտէ տիր։ Հէր հալտէ, Մ. Կլատսթընընը էֆքեարընճա, հիւ-քիւմէթին շու թալէպի էմսալսըզ պիր շէյ վէ Գօնթիթիւսիօնա մուզայիր տիր. պինաէն ալէյհ Մ. Կլատսթան, հիւքիւմէթին Գրէտիթօ թալէպինէ գարշը բէյ վէրտի։

Հիյէթ բէյ վէրմէքլէ, շու նէ-թիճէ հասրլ օլուր.

Հիւքիւմէթին թալէպ իյլէտի-յի գրէտիթօ

Լէյհինտէ	328 բէյ
Ալէյհինտէ	124 »
Էքսէրիյէթ	204

Մուխալիֆէթ թարաֆկիրանընտան պուլունան էքսէրի ազ., հիւքիւմէթին պէյանաթընտան խօշնուտ օլմաղլա, բէյ վերմէքտէն իճթինապ իթտիլէր։

ԱՑՆԷՆ ՎԱՐԱԳՍ.

. . . Խմբագիր Տէր,

Ձեր պատուական թերթին միջոցաւ Վսեմապատիւ Վարդան Պէյի հրատարակած հմտալից և տրամախոհ յօդուածոց դէմ քա-նի օրէ հետէ չարունակելի քնն-դատութիւններ կը տեսնուին Նոր Դար լրագրոյն մէջ։

Աւելորդ է բացատրել թէ հասարակութիւնը ո՞րչափ տեն-ջանօք կը փնտռէ նորին վսեմա-թեան յօդուածները և ի՞նչ մեծ ախորժանօք կը կարդայ զանս։

Կը հաւատամ որ Նոր Դարի այդ խծբծանքը ներքնապէս նոյն յօդուածները քննադատելու դիտմամբ չէն, այլ իւր բուն և միակ նպատակն է ջանալ պաղե-ցընել ընթերցող ազգայինները Ձեր թերթին ընծայուած նախա-պատութենէն։ Ուրիշ շատ պա-բագայից մէջ դիտուած է որ Նոր Դարը չաբ նախանձ մ'ունի այլոց յաջողութեան և շահին, ուրեմն տարօրինակ և զարմանալի չէ որ, երբ մանաւանդ ուղղակի ինքս կը դիպի իւր վաստակին, անուղ-ղակի կերպով հիմայ ալ ելնէ Ձեր թերթը հարուածէ, սակայն հասարակութիւնը չը խաբուիր, վասն զի Նոր Դարի այս ընթացքն ուրանալորութիւնը արդէն ծանօթ է ամենուն, ուստի փափաքելի է որ փոխանակ այդպէս ոչ գովելի միջոցներու դիմելու և անտեղի վիճաբանութիւններով ի զուր իւր էջերը վատնելու և ձանձ-րոյթ պատճառելու, ինքն ալ աշ-խատի յարատև օգտակար յօդ-ուածներ գրել, որոց ճաշակը տուած է արդէն, որով թէ իւր ընթերցողները կը գոհացնէ և թէ՛ հետևաբար լաւ ընդունելու-թիւն կը գտնէ։

Մեծարգոյ Տէր, յոյժ շնոր-հակալեաց արժանի են Վսեմ. Վարդան Պէյի յօդուածները. շնորհակալ եմք նաև Ձեր թեր-թերթին սահուն ոճէն, խնամով կարգադրութենէն, պարունակած ընտիր և նոր լուրերէն և այն ա-մեն կատարելութիւններէն որք մայրաքաղաքիս մէջ հրատարակ-ուած առաջին կարգի լրագիրնե-րէն մին կը հանդիսացնեն զայն։

Ընդունեցէք, խնդրեմ անկեղծ զգացմանցս հաւաստիքը։

1878 փետր. 6 Ց. Ա.

Կրան սիւդ Նիգօլա հազ-ըէթլէրինին Տէրսաատէթէ կէլէ-ըէք զաթը հազրէթի Բատիշահի իլէ միւլազաթ էֆքեարընտա օլ-տուգլարը իշիտիլիյօր։

— Էտիրնէտէ պուլունան խա-ռիճիյէ նազրիը տէվլէթլու Սաֆ-վէթ բաշա հազրէթլերի թարա-ֆընտան տինքի կիւն պինպաշը ռիֆաթլու Փեւզիմ պէյ էֆէնտի պիր նամէյի մախսուս իլէ Տէր-սաատէթէ կէլիպ պաշ վէքիլ բա-շա հազրէթլերինէ թագտիմ իյլէ-միշ տիր։

— Ֆրանսա տէվլէթինին Տէր-սաատէթ սէֆիրի ճէտիտի տինքի կիւն մապէյնը Հիւմայունա կիտէրէք, սատէճէ, եանի իւնէ-ֆօրմասըզ, եալընըզ հայիզ օլ-տուղու նիշանլարընը թաալիգ իթ-միշ օլտուղու հալտէ, հուզուրու Շահանէեէ գապուլ օլունմուշ, վէ եարըմ սաաթ գատար մուսա-հէպէթ վէ ֆէվգէլատէ իլթիֆա-թը սէնիեէեէ նայիլ օլուպ, Պաշ Վէքիլ բաշա հազրէթլերի տախի միւքեալէմէ վէ թէրճէմանլըգ իթմիշլէր տիր։

—Իզմիր վէ Այտըն թիմուր եօլունուն տահա իլէրիյէ տօղրու թէմտիտի հագգընտա, հիւքիւ-մէթի սէնիյէ իլէ միւզաքէրաթա կիրիշմէք իչիւն, Այտըն թիմուր եօլու իտարէ մէմուրու Մ. Բուրբ-սի Տէրսաատէթէ մուվասէլէթ էյլէմիշ տիր։

—Այնօրօս քիլիսալարընընն սու-ըէթի իտարէսինէ տիր Ֆէնէր-տէ միճթէմի միւխթէլիֆ մէճ-լիսին գարարըյլա թանզիմ օլու-նան նիզամնամէ, պու տէֆա բաթրիգխանէ թարաֆընտան Պապը Ալի վասէթասըյլա խաքի-բայի չահանէյէ թագտիմ օլու-նուպ, իճրասը իչին իրատէ չըգ-մըշ տըր։

ՕՐՄԱՆ ԻՏԱՐԷՍԻՆՏԷՆ

Իզմիտ սանճաղընտա Ատաբա-զարը տախլինտէ վէ սահիլէ 12-13 սաաթ մէսաֆէտէ վագը օր-մանլարտա տէվրեսի 1 մէթրօ 12 սանթիմէթրօտան եօգարը պու-լունան սէքիղ պին մէթրօ միւ-քեաբ քէրէսթէ իմալընա սալիհ տամղալը մէջէ աղաճլարընընն մա-հէլինճէ իճրա օլունան միւզայէ-տէսինտէ պէհէր մէթրօ միւքեա-պը լիրա 100 ղրշ հիսապըյլա օն պէշ պուչուգ ղրշ ա թալիպի ի-զերինտէ օլտուղունտան, վէ իշ պու չուպաթընընն 20 ինճի բազար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթի-սի վէրիլէճէյինտէն, պուրաճա զիատէյէ թալիպ օլան վէ պու պապտէ թաֆսիլաթ ալմագ իս-թէյէնլէրին միւտտէթի մէզքիւ-ըէ զարֆընտա օրման մէճլիսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլու-նուր։

9 Չուպաթ

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ ՂԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

10 Շուպաթ

Էսհ ում. տիւն ագչ. գար.		9–24
Պու սապահ		9–22
Իսթիդ. 35 (Մութօն)	6 % ֆ.	43–
» 65 »	6 % ֆ.	45–
» 69 (Բինար)	6	41–
» 72 (Պօն տիւ Թրէզօր)	Լ.	15–
» 73	6 % ֆ	39–50
Բուսմէլի չըվէնարֆէր	3 %	30–

ԱԳԶԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշ տան	Ղրշ. Փր
Պէեազ մէճիտիյէ ֆարգը	107–
Մէթալիք »	125–
Պագբր »	182–
Գայմ »	293–
Ինկիլիզ լիրասը	109–15
Ֆրանսզ ալթունու	87–22
Բօլ	88–30
Գըրմից ալթունու	51–

ԻԼԱՆԱԹ

ԳԱԲՈՒՏԱՆ ՀԱԹԷՐԱՍԸՆ
ՍԷՐԿԻՒԶԷԹԻ
ՄՈՒՍԱՎԷՐ ԴՈՒԹՊՈՒՇԸՄԱԼԻ
ՍԷԻԱՀԷԹՆԱՄԷՍԻ
ԺԻՒԼ ՎԷՐՆԻՆ ԷՍԷՐԻ
ՄԻԻԹԷՐՃԻՄԻ
Ցովհաննես Ղուկասեան

Իշպու սէեահէթնամէ իքի ճիլտ-ատէն իպարէթ օլուպ չիմտիլիք պի-րինճի ճիլտի մէվզուի ինթիշարէ չը-գարըլմըշ ապը քի արվէն սէքսէն տէ-րէճէյէ գատար թէսատիֆ օլուանն ահվալի զարիպէյի կէօսթէրիր։

Իքինճի ճիլտի տախի տօգսան տէ-րէճէյէ եանի ասրլ ԳուԹպու Շըմա-լիյէ գատար կէօրիլէն գարալար վէ տէխնիզէր իլէ պիր չօգ մախլուգաթ, վէ սայիր զիհնէրի հայրէթտէ պրա-գան քէշֆիեաթը հավի տիր։

Պու միսիլու քիթապլար, միլլէթի-միզտէ մուարիֆին ինթիշարընա պատի օլապիլէճէյինտէն, վէ գրաաթ իտէն-լէր։ չիւպհէսիզ բէք չօգ չէյլեր իս-թիֆատ իտէպիլէճէքլերինտէն, թավ-սիյէսինտէն կէրի տսրամայրզ։

Ֆիյաթը 3 օնլուգ քեաղրտ օլուպ հէր քիթապ սաթըճըլարընտա պու-ունուր։

—

ԹՈՐՈՍ ԼԷՈՆԻ
ԳՐԻՉ
ԾԵՐՆԱՆՑ

Սոյն գեղեցկահիւս վիպասա-նութենէն՝ որոց պատմական աղ-բիւրը Ռուբինեան հարստութե-նէն առնուած է, և որ Քրիստո-սի 1145 թուականին Հայոց Կի-լիկիոյ մէջ վերսին ձեռք բերած իշխանական մեծութեան ճշգրը-գատիպ պատկերն է, ամեն հայ պէտք է փութայ մի օրինակ ու-նենալ։

Կը ծախուի ամեն հայ գրավա-ճառաց քով։

Սահիպի դպրեթա
Ս. Ս.

ՄԱԾՊԱՌԸ Ց. ԴԱՎԱԾՆԱՆ
Ամենայնոյտ Քիւրքճի խանը Ն՝ 26

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE

INSURANCE COMPANY

ՆՈՐԹՀ ԳՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԷՆԹԱՅԼ

Նամ Լօնտրա վէ Էտինպուրկ Եանկըն Սիկուրթա գումբանիասը

Ասրլ սէրմայէ	Ինկիլիզ լիրասը	2,000,000
Էօտէնմիշ սէրմայէ	250,000	
Եանկըն շիւպէսինտէն հասրլ օլան իհ-թիյաթ ագճէսի	1,082,768	1,332,768
Եանկըն շիւպէսինտէն օլան հասրլաթը սէնէվիյէսի		916646

NORTHERN

ASSURANC COMPANY

ՆՈՐԹԸՐՆ

Նամ Լօնտրա Եանկըն վէ Էօմր Սիկուրթա գումբանիասը

Ասրլ սէրմայէ	Ինկիլիզ լիրասը	3,000,000
Էօտէնմիշ սէրմայէ	150,000	
Եանկըն վէ էօմր շիւպէսինտէն հասրլ օլան իհթիյաթ	2,092,000	2,242,000
Եանկըն շիւպէոինտէն իրատը սէնէվիսի		403,000

Պալատէքի իքի սիղուրթա գումբանեանլարընընն պիրտէն ճէն-թօսու պուլունուպ, եանկըն սիկուրթասը իչին, միւշթէրիլէրէ թէս-հիլաթը լազմէ իճրա օլունաճաղընընն իլանընա միւսարաաթ վէ պիքր օլունան գումբանեալար տախիլի նիզամնամէլերի մուճիպինճէ, սի-կուրթա իթտիքլերի էպնիյէլերի պիլ իշթիրաք սիկուրթա իթմէք-տէ օլտուգլարընը վէ իճրա օլունան թէսհիլաթ սայէսինտէ բէք չօգ իշ եաբմաղա իգթիտարլարը պուլունտուղունու պէեան վէ պէր վէճհի սապգդ, Պէյօղլու վէ Ղալաթա վէ Սթանպօլ վէ ճիվար շէ-հիր վէ քէօյլերտէ, իսթէնիլէն էպնիյէնին սիղուրթասը իտիլէճէյի վէ ֆիյաթ վէ սայրրէ հագգընտա մալիմաթ ալմագ իսթէյէնլէ-րին Ղալաթատա բէնճէշնպէ բազարբնա Կլավանի խանընտա 5 Նու-մէրօլու մաղազայա միւրաճաաթ իյլէմէլերի լազմ կէլսինի իսթար օլունուր։

Աճէնթա
Վ. Ռ. ՍՈՒԱՆ